

„A tudós annál különb, minél több van benne a művészből és viszont. Intuíció, fantázia nélkül a tudós legfeljebb téglahordója lehet tudományának. Művész pedig szoros belső rend, szerkesztő logika nélkül megreked a művészet peremén.”

Tisztelt Akadémikus társaim, Hölgyeim és Uraim!

Kedves Vendégeink!

Kodály Zoltán 1948. június 4-én, a Magyar Tudományos Akadémián tartott beszédéből idéztem. Kodály akkor a Magyar Tudományos Akadémia elnöke volt, így a tudomány és a művészet kapcsolatáról szóló mondatok Tőle igazán hitelesen hangzanak. Zeneszerzői, zenepedagógusi zsenialitását az egész világ elismerte, de talán kevesebben tudják, hogy bölcsészdoktor is volt. Úttörő jelentőségű doktori disszertációját, *„A magyar népdal strófaszerkezete”* címmel 1906-ban védte meg. Már akadémikusként ő hozta létre az MTA Zenetudományi Bizottságát, majd az MTA Zenetudományi Intézete elődjének számító Népzene kutató Csoportot. Elnöksége idején, ami 1946-tól 1949-ig tartott, egyik legfontosabb feladata a természettudományi és a bölcsészettudományi ágak közötti konfliktusok kezelése volt. A tudomány egységes szemlélete, az egyes diszciplínák egymásra utaltságának hangsúlyozása mellett kultúránk egyenrangú komponenseként integrálta a művészeteket is. Ugyan abból az elnöki beszédből idézek:

„nemcsak a tudomány különféle ágai tartoznak össze, és mindegyik megkívánja, ha túlságosan bezárkózik szakmája szűk körébe, hanem a tudomány és a művészet sem lehet el egymás nélkül.

Babits Mihály írja:

„Tudományt és művészetet nem lehet egyszerre definiálni, mert nagy dolgok: nincs definíció, mely őket kimerítené. Íme azonban egyik oldaluk: ők a világról való Tudatunk legkincsesebb gyűjtőkamarái, a művészet az érzetek és érzések, a tudomány a belőlük leülepedett fogalmak drága gyűjteménye. Az élet friss szőlőjéből pompás bort sajtolunk és hasznos ecetet: azokat hordjuk e végérhetetlen, homályos pincékbe.”

„Művészet és tudomány legmagasabb foka a Tudatnak, amely az Élet testén nőtt; mint csápja vajon? vagy parazitája? eszköze? vagy célja?”

Tudjuk, hogy a zene szeretetét és értését tanulni lehet, és tanulni kell, hiszen az nem csak a léleknek tesz jót. Az agykutatás eredményei ma már fényesen igazolják, hogy a művészetek által gazdagított **belső világ** hatékonyabbá teszi a tanulást, tartósabbá és egyedibbé az elraktározott emléknymokat, fokozva a kreativitást nem csupán a művészetek, hanem a tudomány területén is. Ez a **belső világ** pedig nem más, mint érzelmeink, motivációink, és a mindezeket meghatározó több ezer éves kulturális örökségünk együttese. A kreatív gondolkodó képesség kialakulása szempontjából elengedhetetlen a belső világ gazdagítása, érzelemgazdagságunk fokozása. Ennek kulcsa pedig a művészeti nevelés, azon belül is kiemelt jelentőséggel a **zene**.

A számomra legkedvesebb, már szinte vízióknak tűnő kodályi gondolat így hangzik:

„A zene rendeltetése **belső világunk** jobb megismerése, felvirágozása és kiteljesedése. S ahol az emberi megismerés határait érzük, ott a zene

még túlmutat rajtuk, olyan világba, melyet megismerni nem, csak sejteni lehet.”

Mintha a tudósok számára kínált volna fel receptet! Hiszen a kutató tudós elsődleges feladata, hogy korának legmodernebb módszereit alkalmazva tolja ki a megismerés határait, amennyire csak lehet. De itt nem akadhatunk el, meg kell próbálnunk e határok mögé tekinteni, hogy a legjobb hipotéziseket tudjuk felállítani, és megfelelő irányba induljunk el, hogy megismerhessük a még ismeretlent, amelyről legfeljebb sejtéseink lehetnek. Ehhez pedig a művészetek által **gazdagított belső világ** elengedhetetlen.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Egy olyan, majd kétszáz éves nemzeti intézménynek, mint amilyen a Magyar Tudományos Akadémia, rendkívül fontos a hagyományok méltó ápolása, de a hagyományteremtés is. E hagyományteremtőnek szánt rendezvénysorozat – a Művészeti Estek az Akadémián – mai, második estjén a műsor szervezését a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia vállalta, köszönet érte. Először az UMZE Kamaraegyüttes koncertjét hallgathatjuk meg, majd Vojnich Erzsébet és Szüts Miklós kiállított műveit mutatják be maguk a festőművészek. Végül Gere Attila borász vezet be pincészetének világába, miközben a kiváló borok mellett az Akadémia Klub Étterem ételkínálatát is megkóstolhatjuk.

Köszönöm, hogy elfogadták a meghívásunkat, tartalmas szórakozást, inspiráló beszélgetéseket kívánok!